

‘IK SCHAAMDE ME, VOOR

Interview: Anouk van Westerloo
Fotografie: Joris den Blaauwen

Esther Groenewegen heeft samen met haar man Michiel, zoon Jayden (11). Uit een eerdere relatie heeft Esther dochter Yasmine van 15. Yasmine heeft een reactieve hechtingsstoornis: een gehechtheidsrelatie opbouwen met een volwassene is moeilijk voor haar. Esther: “Knuffelen deed ze niet met mij, maar bij vreemden zat ze wel op schoot en gaf zomaar kusjes.”

Toen Esther zwanger raakte van Yasmine, zat ze in een moeilijke periode. De relatie met de vader van Yasmine was slecht. De zwangerschap, de bevalling en de eerste periode daarna verliepen bijzonder stressvol. Er was geweld, drank- en drugsmisbruik bij vader. Esther: “We hadden heel veel ruzie. Hij was mentaal niet in orde. En ik was naïef, wilde te graag. Nu was ik na vijf minuten al gillend weggerend, maar toen zag ik het niet. Ik kon nachtenlang niet slapen omdat ik zo bang voor hem was. Uiteindelijk ben ik toen Yasmine nog heel klein was, gevlucht. Het was allemaal heel eng. Gek genoeg dacht ik dat het beter zou worden. Yasmine had er in mijn buik toch weinig van meegekregen? Daar zat ze in elk geval veilig. Maar nu weet ik dat al die stresshormonen al in de buik werden doorgegeven. En ook daarna heeft ze van alles opgepikt. Baby’s

hebben geen filters, zijn voor alles ontvankelijk. Dat heeft haar hersens veranderd.

AFGEWEZEN

Met de kennis die ik nu heb, kan ik de symptomen die ze vertoonde heel goed begrijpen, maar toen had ik er geen woorden voor. Ik voelde alleen dat het niet klopte, ik kreeg er een draai van in mijn buik. Ze was als baby al erg afwijzend als ik mijn liefde aan haar toonde. Ik had ook geen vergelijkingsmateriaal, ze was de eerste baby in de familie. Als ik eerst Jayden had gekregen, die prima gehecht is, de wereld vol vertrouwen tegemoet treedt en prima kan knuffelen, had ik eerder hulp gezocht voor Yasmine. Zij huilde alleen maar, of ze sliep, er zat weinig tussenin. Ze wilde niet in de box, jengelde de hele dag om aandacht, maar als je die

MIJN EIGEN KIND'

dan gaf, wees ze je af. Ging ze met haar rug naar je toe zitten. Of ze wilde een boekje lezen, maar als je dat dan deed, gooide ze dat boekje weg. Om moedeloos van te worden. Ik was zelfs wel een beetje bang voor haar, geïntimideerd. Ze kon je zo lang aankijken dat je er ongemakkelijk van werd. Knuffelen deed ze niet met mij, maar bij vreemden zat ze wel op schoot en gaf ze zomaar kusjes. Als ik haar handje vastpakte, wurmde ze zich zo snel mogelijk los. Haar stiefvader Michiel heeft ze tien jaar lang totaal genegeerd, niets tegen hem gezegd. Als hij toenadering zocht, kon hij een trap in zijn kruis verwachten, of werd hij gekrabd, geslagen. Nu durft ze hem wel op te zoeken, maar nog steeds op een onhandige manier, alsof ze zes is. Ze is vijftien maar haar emotionele en mentale leeftijd liggen veel lager.

EEN NIEUWE START

Ik ontmoette Michiel, we kregen Jayden, verhuisden. Yasmine was toen vier en ging naar school. Dit zou een nieuwe start worden, dacht ik. Twee jaar zat ze op een reguliere school, en raakte volledig in de knoop. Nooit een speelafpraak, nooit uitgenodigd voor een feestje. Ze werd gepest en plaste elke dag in haar broek. De juf zette haar apart, meer wist ze niet te doen. En ik haalde elke dag met

zweethanden mijn kind van school. Ik vond het verschrikkelijk, schaamde me voor haar. En voor mijn gevoel. Ik vond mijn kind eigenlijk helemaal niet zo leuk. Ik wist me er geen raad mee. Het was echt overleven. Ik huilde elke dag. Want thuis was ze ook niet te houden. Ze was geniepig. Lette altijd

**'IK VOND DE DIAGNOSE
VERSCHRIKKELIJK, ALSOF
HET MIJN SCHULD WAS!'**

goed op of ik even de kamer uitliep, en pakte dan bijvoorbeeld een pen en probeerde die bij haar babybroertje in zijn oog te steken. Of ze trok hem omver zodra ik even in de keuken was. Ze speelde mensen tegen elkaar uit. Verzon verhalen. Vertelde opa en oma dat ik haar sloeg. Of zei tegen iemand die opbelde dat ik dood was. Ik had het gevoel dat ze haar best deed om me zo gek mogelijk te maken, alles om mij maar te raken. Nu weet ik dat dat niet zo is. Ze staat continu in de overlevingsstand, het alarmsysteem in haar brein gaat veel te snel af. Ze reageert op hele normale situaties alsof ze levens-

bedreigend zijn. En ze test je uit. Als ik dit doe, hou je dan nog steeds van me? Maar dat wist ik toen nog niet. Dus reageerde ik ook verkeerd. Werd heel boos, en dat maakte het alleen maar erger. En ik raakte steeds meer geïsoleerd. Mijn werk als fotomodel gaf ik op. De onverwachte reisjes die dat werk met zich meebracht, waren met Yasmine niet

'IK WAS ZELFS WEL EEN BEETJE BANG VOOR HAAR'

te doen. Ik legde me toe op haar, maar ik kon haar nergens mee naartoe nemen. Ik heb het wel geprobeerd, maar daar stopte ik al snel mee toen ze het nieuwe buurmeisje, dat voor het eerst bij ons speelde, een mep gaf. En bij een paar andere buurkinderen knipte ze in een onbewaakt moment hele plukken haar af. Daar was ze ook niet meer welkom.

KETTINGREACTIE

School ging niet meer. Na groep 2 werd Yasmine opgenomen in de dagbehandeling bij Yulius. Dat vond ik in het begin heel erg, maar al snel was het een verademing. Ze kreeg daar therapie en les, maar voor haar was het gewoon school. Pas daar kwamen we erachter hoe eigenaardig ze eigenlijk

was. Ze kon niet spelen, kon geen fantasieën uitspelen met poppen. Dat verklaarde een hoop. Ik had allerlei poppen voor haar gekocht, waar ze nooit wat mee deed. Toen ben ik autootjes gaan kopen, maar ook daar deed ze niets mee. Zelfs een simpel kiekeboespelletje, waar alle baby's gek op zijn, snapte ze niet. Dan staaarde ze je alleen maar verbolgen aan. Als ik met haar ging kleien, deed ze precies na wat ik deed, maar als ik dan even wegliep, propte ze alle klei snel samen tot een grote bol. En dan volhouden dat zij dat niet had gedaan...

Die dagbehandeling was eigenlijk voor een jaar, maar ze is er twee jaar gebleven. In die tijd kreeg ze de diagnose: reactieve hechtingsstoornis. Ik vond het verschrikkelijk, ik was boos en verdrietig tegelijk. Alsof het mijn schuld was! Ik heb allerlei herindicaties aangevraagd. Het mocht van alles zijn, maar niet dit! Nu ik me erin heb verdiept, vind ik het logisch. Nu snap ik dat haar hersens anders zijn opgebouwd door alle stresshormonen. Maar voordat ik dat kon accepteren, was ik wel een paar jaar verder. Hoe moeilijk dat ook was, uiteindelijk besepte ik dat bij deze kinderen de helft van de oplossing bij jou als ouder ligt. Dat vind ik soms ook onderbelicht in de hulpverlening: het kind moet worden gefixt. Maar hoe ben je zelf gehecht? Hoe ga je zelf met dingen om? Want ik heb door mijn dochter veel inzichten gekregen over mezelf. Ik heb een niet bestaande relatie met mijn eigen moeder. Ik ben altijd bang voor haar geweest. En zij komt zelf ook weer uit een problematisch gezin, met een vader die zelfmoord pleegde. Zo krijg je een

kettingreactie van slechte hechting. Ik ben er nog redelijk goed uitgekomen, maar ik ben toch beschadigd. En als je het zelf niet hebt gekregen, kun je het ook niet doorgeven.

ZELFREDZAAMHEID

Bij Yulius vonden ze niet dat Yasmine naar gewoon onderwijs kon. Maar ik wilde dat toch proberen. Ze kwam hier in de buurt op een school terecht, waar het eigenlijk een paar jaar best goed ging. Ze had contact met kinderen, voelde zich prettig. De juf was fantastisch. En dat is een belangrijke voorwaarde voor dit soort kinderen. Pas als ze zich veilig voelen, kunnen ze zich openstellen om ook iets te leren. Maar uiteindelijk, na een wisseling van juffen, mocht ze niet door naar groep 8. Ze moest van school. Ze konden haar niet bieden wat ze nodig had. Maar ze had een vriendinnetje, ze voelde zich prettig! Ik vond het onbegrijpelijk. Haar cijfers waren niet goed, nee, maar dit vond ik veel belangrijker. En ik voelde dat ze op speciaal onderwijs de vernieling in zou gaan, maar kon niets doen. Ze moest naar cluster 4. Ze kwam in een klas met alleen maar jongetjes, met aan autisme verwante gedragsstoornissen. Het was verschrikkelijk. Al heel snel begon ze uit te dagen. Ontpopten zich loverboy-achtige affaires. En zij had zelf niet echt door hoe fout ze bezig was. Haar zelfredzaamheid is heel laag, ze heeft niet door wat wel en niet kan. Inmiddels laat ik haar wel alleen naar school fietsen, na haar jarenlang te hebben gebracht en gehaald. Maar er zit een risico aan. Ze heeft niet het onderbuikgevoel dat iets niet klopt, zoals wij dat hebben. Ze loopt in zeven sloten tegelijk.

Na groep 8 wilde ik het toch weer proberen in het regulier onderwijs. We zochten een vmbo voor haar uit waar ook veel dieren rondlopen, een groene school. Maar dat bleek al snel een misser. Binnen drie maanden was één meisje in de klas zwanger, was er een steekpartij op school en had een jongen per ongeluk zijn eigen gezicht in de fik gestoken. En zij begon vriendinnetjes te kopen. Ik was steeds vaker kleingeld kwijt. Dat pakte zij dan om aan een meisje te geven. Het ging ook daar niet meer. We moesten op zoek naar ander passend onderwijs. Ze zit nu in een klas met drie rustige kinderen, en het gaat fantastisch. Daar voel ik me dan ook weer schuldig over, tegenover andere moeders. Want ik vind eigenlijk dat elke moeder zo'n geweldige plek zou moeten kunnen krijgen voor haar kind. Voor andere opvang in de weeken-

den en tijdens vakanties kunnen we gelukkig rekenen op opa en oma. Zij zijn voor ons en onze dochter echt steunpilaren, zij zorgen nu al jarenlang op dat soort momenten voor Yasmine, om ons wat rust te gunnen. Maar dat is ook heel dubbel. Omdat ze voor de buitenwereld zo charmant kan zijn. Na zo'n weekend vertelde mijn vader de gezelligste verhalen over haar, maar als ze dan thuiskwam, verstopte ze zich onder de tafel en zei geen woord. 's Avonds bij het naar bed gaan, zei ze dan: 'Ik wil bij opa en oma wonen'. En dan moet je rustig blijven: 'Nee, dat kan niet, schat,' terwijl je ondertussen kookt vanbinnen...

VOORUITGANG

Op testen komt Yasmine niet boven een IQ van 78 uit. Maar dat is altijd op een vreemde plek, met een vreemde mevrouw. Dat werkt niet voor haar. En het klopt ook niet helemaal, denk ik, want nu heeft ze toch een hele mooie cijferlijst met vakken op vmbo, en zelfs op havo-niveau. We hebben door jarenlang intensieve therapieën enorme stappen vooruit gemaakt. En natuurlijk is het nog steeds niet makkelijk, maar we hebben een modus gevonden. We hebben allerlei dingen opgebouwd, een fantastische oppas die al jaren bij ons is, aangepaste vakanties waarbij of de oppas of opa en oma meegaan, een goede logeerplek; alles zodat het gezin stabiel kan blijven. Mijn man zegt altijd: 'Yasmine gaat ons nog eens verbazen'. En zo moet je er ook naar kijken. Ik heb liever valse hoop, dan helemaal geen hoop. Als je ziet hoeveel vooruitgang ze heeft geboekt, dan ben ik alleen maar enorm trots op haar."

Op zoek naar lotgenoten, begon Esther een blog over haar leven met een kind met hechtingsproblematiek. Inmiddels heeft zij een community opgebouwd van zo'n 1300 mensen. Ze schreef een e-boek: *Monster in de klas*, dat ouders gratis kunnen downloaden en als achtergrondinformatie kunnen geven aan de leerkracht van hun kind. Ze is bezig met het ontwikkelen van de Safe-methode: een manier van omgaan met kinderen met hechtingsproblemen, die zij zelf samenstelde als ervaringsdeskundige. Esther: "Mijn missie is om hechtingsproblemen net zo bekend te maken als autisme en ADHD. Deze kinderen verdienen dat, en hun ouders ook!"
Alshechtenietvanzelfgaat.nl